

„Синтетична метода по френски език” от Благой Мавров - поглед от миналото

Румяна Собаджиева

‘Synthetic method for teaching of French language’ by Blagoy Mavrov – a view from the past:

This paper presents a study pack for teaching of French language by Bulgarians. What is stressed most is the progress of the study units and the author’s original approach. The study pack dating back to the 1930s contains interesting issues for the contemporary reader.

Key words: French – a foreign language, Teaching, Studying, Learning.

Ролята на учебника по чужд език в процеса **преподаване – учене** е съществена. За преподавателя той е научно-методическото ръководство, което определя последователността на отделните учебни единици, от него зависи организацията на обучението и неговата ефективност. За изучаващите чужд език учебникът е основното ръководство, което дава нови знания и съдържа упражнения за изграждане на умения.[3]

Голямо е разнообразието от учебни комплекси за изучаване на френски език като чужд, предназначени за различни нива и публики. И въпреки възможностите за избор, преподавателите по френски език чувстват липсата на учебници и учебни помагала, чието съдържание и структура да са съобразени с особеностите на родния език.

Обект на настоящата работа е едно учебно помагало на Благой Мавров със заглавие **„Синтетична метода по френски език”**. За специалистите-романисти името на професор Благой Мавров се свързва с Френско-българския речник от 1959 година. Мнозина твърдят, че и днес, 50 години по-късно, това е най-добрият френско-български речник.

Синтетичната метода по френски език е създадена през тридесетте години на ХХ век. Ще бъде разгледано второто разширено издание от 1934 год. на издателство Синтез. Синтетичната метода се състои от десет книжки, джобен формат, оформени еднакво, отделно подвързани и разпространявани в специална кутия от картон. Всяка книжка представлява завършен цикъл от уроци. Авторът превежда френския термин **cycle**, който сам употребява, с **кръг** на български. Една книжка е съставена от тридесет урока – три части по десет урока: I. Изрази II. Въпросник III. Тънкости. Освен това, в началото на всяка следваща книжка се дават „идеалните отговори, le corrigé type” на въпросника от предния цикъл.

Първа книжка започва с кратко въведение „Как да се учи”. Авторът се обръща към тези, които започват да изучават френски език и им дава практически съвети относно технологията на учене. Уводният курс и особеностите на графичното изразяване обхващат 1,2,3,4 и 5 урок. Урок 6 представя числителните. Всъщност уроци от 1 до 6 представляват един сбит справочник, изключително необходим на всеки, който започва да изучава френски език. В „Механика и техника да се учи чужд език” авторът подчертава, че цялата информация от 1-6 урок ще бъде обект на методичните единици и ще бъде подробно и постъпателно разгледана. Това действително започва с уроци 7, 8, 9, и 10 - първите същински уроци - диалози за поздрав, представяне, запознаване.

„За да се сложи здрава основа на говорим език, трябва да се почне с говор..... Първата работа, когато се учи чужд език, е да се почне с методически единици, които обръщат леки изрази, необходими във всекидневния говор. Никакво писане. Никаква азбука дори.....В няколко урока трябва да се усвоят първите методични единици само по слух”. [2]

„...разкрива се на ученика въпросителната и отрицателната форма, употребата на *oui, non, si, aissi, non plus*, като покрай глагола *parler*, се минава *être* и *avoir* в сегашно време. Обаче винаги във форма на разговор без да се спрягат Разговорът трябва да бъде драматизиран: класът трябва да живее”. [2]

Съдържанието на Синтетичната метода е структурирано на граматична основа, като лексиката е разположена спрямо учебните граматични единици. Така в книжка 3, уроци от 1 до 10 са посветени на местоименията. Книжки 4 и 5 запознават с глагола и системата на времената. Книжка 6 представя предлозите.

Авторът отхвърля превода на роден език. Обясненията в уводния курс са дадени на български и всички примери са преведени от френски на български. Но още от урок 2 на книжка 2 българският език е изцяло заместен с френски.

Упражненията във втори раздел са еднотипни в началото, но постепенно се разнообразяват и усложняват. Интересно е да се проследи съдържанието на третата част на всеки цикъл, наречена „Тънкости”. Това са предимно монологични текстове, литературни или страноведски. Още първа книжка представя в кратък текст френския език. В книжка 2 има три текста, посветени на образованието във Франция. В книжка 6 няколко текста представят особеностите на личната и търговската кореспонденция.

Авторът Благой Мавров е адресирал своята Синтетична метода за широка аудитория. С нея може да се работи в училище или в курсове, т.е. при контактното обучение. Десетте книжки могат да бъдат изучени за десет месеца, при интензивно обучение или за по-дълъг период, в зависимост от програмата и подготовката на обучаваните. За гимназиалния курс десетте книжки могат да бъдат изучени за пет години – по две книжки на година.

Авторът препоръчва: „Ако се раздели на три курса: **1. 2. 3.** и **4.** книга образуват **начален** курс, **5. 6. 7. и 8.** - **среден**, а **9. и 10.** - **висш**.” В тази препоръка можем да открием това, което след около 70 години ще бъде наречено нива **А, В, С** на Общата европейска езикова рамка.

Синтетичната метода може да бъде използвана за дистанционно обучение – „чрез кореспонденция”, както авторът нарича този вид обучение. Обучаваният работи самостоятелно, като изпраща отговорите от въпросника след всеки цикъл на преподавателя за преглед и оценка.

Синтетичната метода може да бъде използвана и като самоучител.

Десетте книжки съдържат кратки методически указания за преподавателя и изучаващите чуждия език. Всъщност методическите указания се съдържат в „Механика и техника да се учи чужд език” от същия автор, 127 стр., джобен формат. Тук примерите са от френски, италиански, испански, румънски, немски, английски, руски, сръбски, гръцки, турски и др. езици и както автора посочва в подзаглавието – това е „Теория и практика от психологично и педагогично гледище”. Примерите относно механиката и техниката да се учи френски език са от Синтетичната метода. Тук авторът обяснява защо е дал това име на своя учебен комплект. Когато води обучението, преподавателят трябва „да раздвижва всичките антени на човешкото радио: *енергията, чувствата, разсъдъка, въображението, разума, интуицията и волята*....Методата на свой ред трябва да раздвижва у ученика всички антени. От това гледище подобна метода би могла да се нарече **СИНТЕТИЧНА**.” [2].

„Това сбито, изчерпателно и нагледно развитие на методичните единици от гледище на техниката на езикообучението представя другото значение на израза **СИНТЕТИЧНА** метода”. [2]

Методата е одобрена и препоръчана от:

Министерството на народната просвета, Щаба на армията, Дирекцията на пощите, Дирекцията на железниците, Министерството на финансите, Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, Българска народна банка, Българска земеделска банка.

Вестник „Литературен глас“ бр. 204 от 15.X. 1934 пише „Синтетичната метода е практична, активна и оригинална система. Сбито, ясно и живо, тя посочва най-късия път да се завладее чужд език. Оригиналноста на методата е накарало мнозина италиански професори, филолози и педагози да поканят автора да я преработи за италианци да учат френски език. Подобно издание прави чест не само на автора, но и на цялото ни племе“.

Списание *L'Italia che scrive* в мартенския си брой от 1937 г. публикува следния отзив: „Отлична метода от теоретично и практично гледище, за да се изучи чужд език. От цялата метода, строго научно построена, лъха голяма яснота. Методата в своя похват се отличава от всяка друга метода, заслужава нашироко да се разпространи и да се препоръчва“.

Master Institute of United Arts от Ню-Йорк пише : „Синтетичната метода на професор Мавров е едно забележително съчинение, единствено в световната литература по своя похват“.

„Синтетичната метода по френски език“ е ценно пособие за преподаване и изучаване на френски език от българи, създадено от блестящ учен – енциклопедист. Методата предлага разумно подредено учебно съдържание, строго определен път, който обучаваните трябва да следват. Седемдесет години по-късно проникновената творческа интуиция на нейния автор, оригиналните примери, системният подход са ценни за преподавателя по френски език.

Приложение:

Библиография на проф. Благой Мавров

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Мавров Б. „Синтетична метода по френски“ Второ изд. Синтез, 1934, София
- [2] Мавров Б. „Механика и техника да се учи чужд език“ Второ изд. Синтез, 1938, София
- [3] Патев П. „Интензивно изучаване на френски език“ Народна просвета, 1982, София

За контакти:

Гл. ас. Румяна Собаджиева, Кат. Европеистика, Русенски Университет “ Ангел Кънчев”, тел.: 082-888 811, e-mail: rumi_mihailova@yahoo.fr

Докладът е рецензиран.